

Nr 631.

Av herr **Karlsson** i Stuvsta **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 176, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område under senare delen av produktionsåret 1951/52.*

De uppgörelser mellan representanter för jordbrukets organisationer och statsmakterna, som träffats i januari och mars i år och som redovisats i Kungl. Maj:ts proposition nr 176 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område under senare delen av produktionsåret 1951—1952, innebär, trots statssubventioner, en kännbar höjning av levnadskostnaderna för de breda folklagren. De prishöjningar på jordbruksprodukter, som i år genomförts, har kännbart reducerat värdet av de löneförbättringar, som i början av året uppnåddes av arbetare och tjänstemän, och utlöst starkt missnöje bland dessa grupper.

Den kompensation, som dessa uppgörelser avser att ge jordbrukets utövare för inträffade kostnadsökningar, kan i och för sig icke betraktas som oskäligen. Prisstegringarna på skilda områden av näringslivet måste självfallet få sin återverkan på jordbrukets driftskostnader, och de löneförbättringar, som jordbrukets arbetskraft tillvunnit sig, måste också anses nödvändiga.

I en del pressorgan har emellertid dessa prisuppgörelser tagits till intäkt för utläggningar om att jordbruksnäringen skulle ha orimligt överkompenserats. Det verkliga syftet med dessa skrivelser har varit tämligen uppenbart. Avsikten har varit att avlänka allmänhetens uppmärksamhet från exportbolagens extra miljardvinster, upprustningens och spekulationens inflationsdrivande verkningar, och i stället lasta jordbrukets utövare för levnadskostnadernas stegring och skapa motsättningar mellan dem och konsumenterna.

Det sagda innebär på intet sätt, att vi för vår del anser att den nuvarande jordbrukskalkylens beräkningsmetoder angående utgifter och inkomster för jordbruksnäringens utövare är tillfredsställande och ger hållbara resultat. Under många år har en berättigad kritik riktats mot denna beräkningsmetod. Flera viktiga poster i kalkylen verkar tillkomna på ett slumpartat sätt, där möjligheter av mycket stora felmarginaler vidgås även av dem, som sammanställer kalkylen. Det är uppenbart, att ett annat och tillförlitligare system för beräkning av jordbruksnäringens inkomst- och kostnadsförhållanden måste införas, vilket för övrigt beslutades av statsmakterna redan 1947 i samband med fastställandet av riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken. Viktigast är därvidlag, att beräkningarna sker med utgångspunkt från olika storleksgrupper av jordbruk för att förhindra en överkompensation för storbruken på småbrukens bekostnad, som nu oftast blir följden genom jordbrukskalkylens nuva-

rande konstruktion. Den omläggning av beräkningsmetoderna, som nu äntligen signalerats, bör skyndsamt genomföras.

De prisstegringar, som blivit en följd av kompensationen till jordbruket, har emellertid blivit mycket kännbara för arbetare och tjänstemän på grund av de blygsamma löneförbättringar, som uppnåddes i början av året. Enligt vår mening borde kompensationen i sin helhet ha subventionerats av statsmedel och frågan om kompensationens genomslag i priserna ha uppskjutits till kommande avtalsuppgörelser.

Mot denna ståndpunkt kan statsfinansiella skäl icke åberopas. För den talar för övrigt inte bara, att levnadsstandarden hotar att sänkas för samma medborgargrupper. Prisstegringarna hotar att sänka konsumtionen av viktiga jordbruksprodukter, där överskott redan föreligger, såsom i fråga om mjölkprodukter, särskilt smör.

Med hänsyn till smörets stora betydelse för kosthållet och den överproduktion på smör, som föreligger, synes det rimligt att statsmakterna i nuvarande läge kraftigare subventionerar denna produkt. Det synes också orimligt att beskatta de fattigas smör, margarinet, som nu sker. Enligt uppgifter skulle margarinet normalt betinga ett pris av kr. 2:30 à kr. 2:40 per kilo mot nuvarande pris kr. 4:—.

För att kompensera allmänheten för de inträdda prisstegringarna på livsmedel föreslår vi därför, att smörpriset, genom tillskott av statsmedel, sänkes med 1 krona per kilo och att skatten och priset på margarin reduceras i motsvarande grad. Det rimliga i detta förslag kan också understrykas genom en hänvisning till att överskottet av smör nu exporteras till väsentligt lägre priser än som uttages på den svenska marknaden.

Med åberopande av det anförda hemställer vi, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 176 måtte besluta

dels medgiva Kungl. Maj:t att sänka priset på smör och margarin med 1 krona per kilo och

dels medgiva, att det i propositionen äskade anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951—1952 under nionde huvudtiteln, får överskridas med härför erforderligt belopp.

Stockholm den 29 april 1952.

Erik Karlsson.

H. Hagberg.

Gerda Nilsson.